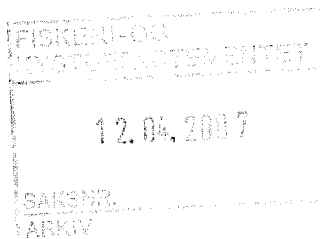

FISKERIDIREKTORATET
Ressursavdelingen

TELEFAKS

Til:	Fiskeri- og kystdepartementet Boks 8118 Dep	Faksnr.:	
Att:			
Dato:	11.04.2007	Postadresse:	Postboks 2009 - Nordnes 5817 BERGEN Norge
Vår ref.:	06/8570	Besøksadresse:	
Saksbehandler:	Trond Ottemo	Telefon:	(+ 47) 55 23 80 00
Telefon:	55 23 81 23	Telefaks:	(+ 47) 55 23 80 90
Side 1 av		E-postadresse:	postmottak@fiskeridir.no

Hvis det oppstår feil under sending, vennligst ring (+ 47) 55 23 80 69

Høring - Rapport om rekrutterings og etableringsordning for ungdom til fiskeflåten - Fra ungdom til fisker - fra fisker til fartøyeier

1. Innledning

Vi viser til rapporten om rekrutterings- og etableringsordninger for ungdom til fiskeflåten som departementet sendte på høring 5. januar 2007.

I rapporten vises det blant annet til at antall fiskefartøy og fiskere har sunket betydelig siden 1990, og at dette har redusert behovet for nyrekruttering i perioden og resultert i økt gjennomsnittsalder på fiskerne. Andelen hovedyrkesfiskere over 50 år har økt fra 27 % i 1990 til 37 % i 2005, og det legges til grunn at det vil være behov for en betydelig nyrekruttering i årene som kommer.

Fiskeridirektoratet er enig i at det vil være behov for nyrekruttering i årene fremover, og vi kan i hovedsak si oss enig i de forutsetninger som arbeidsgruppen har lagt til grunn for de foreslåtte tiltak. Behovets omfang vil imidlertid bero blant annet på de valg som gjøres med hensyn til flåtestrukturen.

Etter Fiskeridirektoratets oppfatning skyldes problemene med rekruttering til fiskeryrket flere forhold. Det er for tiden et meget stramt arbeidsmarked, med stor etterspørsel etter arbeidskraft i mange bransjer. Særlig petroleumsnæringen er en viktig konkurrent til fiskerinæringen. Videre er det andre forventninger enn tidligere til lønn, arbeidsmiljø og ordnet arbeidstid/fritid. Den teknologiske utviklingen i fiskeflåten stiller dessuten større krav til fiskernes utdanning, kompetanse og sertifisering, både på små og store fartøy. I det offentlige ordskiftet tegnes gjerne

et bilde av en næring med dårlig lønnsomhet og behov for færre fiskere, noe som vel også bidrar til at ungdom anser andre yrkesvalg som mer interessante.

2. Rekruttering til fartøyeierskap (etablering)

Det er Fiskeridirektoratets generelle inntrykk at prisnivået på fartøy med deltakeradganger i lukkede fiskerier nå er så høyt at det i det vesentlige bare er personer med betydelig egenkapital eller tilgang på billig langsiktig fremmedkapital som ser seg tjent med å investere i næringen. Det er i tillegg en økende interesse fra aktører utenfor fiskernes rekke til å gå inn på eiersiden i kystflåten. Vi vil peke på at deltakerlovens bestemmelser om hvem som kan eie fiskefartøy har bidratt til å bremse prisutviklingen gjennom å begrense markedet for omsetning av slike fartøy. Ut fra rekrutteringshensyn er det derfor viktig å ikke lempe på regelverket på dette området.

I rapporten foreslår arbeidsgruppens flertall at det legges til rette for etableringsstøtte i alle typer adgangsregulerte fiskeri. Etter forslaget kan slik støtte gis som tildeling av nye deltakeradganger eller som finansieringsstøtte for å erverve deltakeradganger i det ordinære markedet, og det er det sist nevnte alternativet som anbefales. Det foreslås at midlene fordeles regionalt på fylker etter behovet for nyetableringer, og at søknader om støtte sluttbehandles av Innovasjon Norge, som også skal administrere støtteordningene. Støtte anbefales gitt som tilskudd, men det pekes også på at den kan gis som lån med lav og/eller tidsbegrenset rente, med avdragsfritak eller kombinasjoner av disse ordningene. Det foreslås å sette krav om hel eller delvis tilbakebetaling av støtte dersom fartøyet med deltakeradganger selges, avhengig av hvor lang tid som er gått siden støttetildelingen.

Arbeidsgruppens mindretall foreslår at det årlig blir tildelt 5 – 10 etableringskvoter i gruppen under 11 meter, der kvotegrunnlaget avsettes fra totalkvoten. Rekrutteringskvoten skal ha en varighet på 5 år, og etter denne perioden må den som er tildelt kvote sikres rettighet av samme størrelse som etableringskvoten. Det foreslås dessuten en kvalifiseringsordning som muliggjør opprykk fra åpen gruppe (gruppe II) til lukket gruppe (gruppe I). Kvotegrunnlaget skal gjøres tilgjengelig gjennom kondemneringsordningen.

Fiskeridirektoratet har tidligere vurdert spørsmål om rekrutteringskvoter, jf. ekspedisjon av 26. mai 2003 og 14. mai 2004 herfra til departementet. Der påpekes det blant annet at avsetting av et eget kvantum til rekrutteringsformål vil redusere kvotene til øvrige fartøy i gruppen, og vil øke fangstkapasiteten og dermed motvirke andre tiltak som er iverksatt for å redusere fangstkapasiteten (strukturvote- og kondemneringsordning). I stedet for å tildele kvoter ble det heller tatt til ordet for å gi finansiell bistand gjennom Innovasjon Norge ved rimelige lån eller tilskuddsordninger. Disse vurderingene står ved lag i dag. Erfaringen fra tidligere rekrutteringsordninger er at fartøy med deltakeradganger i noen utstrekning selges i løpet av få år etter at rekrutteringen har funnet sted. Vi slutter oss til flertallets forslag om et gradert tilbakebetalingskrav for å motvirke en slik tendens.

I en rekrutteringsordning siktet inn mot å bli fartøyeier vil det være naturlig å stille krav om fagbrev for å sikre at de som tilgodeses har den nødvendige basiskunnskapen. Det bør også stilles krav om tidligere deltakelse i vedkommende fiskeri. Når det gjelder målgruppens alder er den foreslåtte grensen på 30 år etter vår oppfatning hensiktsmessig.

Dersom en ønsker å vri rekrutteringen i en spesiell retning, for eksempel med vekt på flere kvinnelige fartøyeiere, kan dette gjøres ved å legge føringer på bruken av støtteordningene. På samme måte kan spesielle regioner favoriseres dersom det er mål å konsentrere støtten

geografisk. I fiskerier hvor det er fylkesbinding, kan en slik favorisering eventuelt kombineres med å lempe på restriksjonene ved salg på tvers av fylkesgrensene.

For øvrig er det vår oppfatning at en eventuell ordning med utdeling av rekrutteringskvoter ikke er gjennomdrøftet tilstrekkelig, og at en slik ordning ikke bør iverksettes før den er utredet ytterligere.

3. Rekruttering av mannskap

Det pekes på flere gode tiltak i rapporten for å øke rekruttering av mannskap. Vi vil særlig trekke frem behovet for lærlingplasser, og slutter oss til forslaget om å utrede nærmere hvordan kostnadene ved å ha lærlinger om bord skal finansieres.

Vi vil også understreke viktigheten av å gi god informasjon til skoleelever om hvilke muligheter som fins i fiskerinæringen. Mange utdanningsinstitusjoner har etter hvert utviklet en pågående markedsføringsstrategi for å trekke elever til seg. Den offentlige skolen, og kanskje særlig skoler med fiskerirelaterte fag, bør satse offensivt for å gjøre seg attraktive for skoleungdom. I en større strategi vil det også være viktig å få frem et mer positivt og mindre problemfokuset bilde av næringen, og å få formidlet dette til ungdommen og samfunnet for øvrig for å bedre rekrutteringen.

4. Skolekvoter

I rapporten fastslås det at opplæring på skolefartøy ikke kan gjennomføres uten kvotegrunnlag, og at dette sannsynligvis må økes utover dagens nivå for å være tilstrekkelig for relevant opplæring. Det foreslås at skolekvoter i utgangspunktet kun tildeles skolefartøy, og at bruk av ordinære fartøy i opplæringen finansieres gjennom at ekstraplatter med å ha lever om bord dekkes av skolene. Det åpnes for at kommersielle fiskefartøy som er godkjente som lærebedrifter kan leies inn som skolefartøy og disponere skolekvoter, men at fartøyet da tas ut av ordinært fiske.

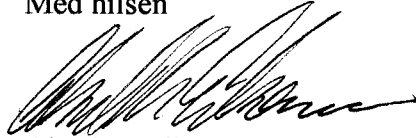
Fiskeridirektoratet vil i denne sammenheng nevne at næringsaktører, utdanningsinstitusjoner og andre er invitert til et møte i Bergen 3. mai 2007 for å diskutere dagens ordning med forsknings- og skolekvoter, og at det i denne sammenheng vil være naturlig å komme inn på spørsmål knyttet til størrelse på og vilkår for bruk av skolekvoter.

5. Avslutning

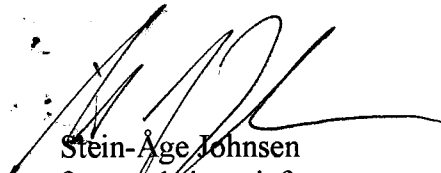
I rapporten konstateres det at det i tidligere utredninger omkring fagopplæring og rekruttering i liten eller ingen grad er fokusert på næringens eget bidrag til en positiv utvikling på dette feltet, og at fiskeflåten må bidra blant annet med konkurransedyktige lønns- og arbeidsforhold, lærlingplasser, utvikling av undervisningsmateriell og samarbeid med skoleverket. Dette er etter vår oppfatning en viktig understreking. Fiskerimyndighetenes vesentligste bidrag er å legge til rette for en lønnsom og bærekraftig næring. Etter vår oppfatning er dette avgjørende for å rekruttere ungdom til fiskerinæringen, både som mannskap og etter hvert som fartøyeiere.

Når det gjelder spørsmål knyttet til rekruttering til havbruksnæringen og fiskeindustrien, så mener vi at det er nødvendig med egne utredninger for å behandle disse temaene ordentlig. Vi tilrår derfor at det nedsettes et utvalg for å drøfte dette nærmere etter mønster fra arbeidet som er gjort i forhold til rekruttering til fiskeflåten.

Med hilsen

Aksel R. Eikemo
direktør

Stein-Åge Johnsen
fung. seksjonssjef

Kopi til:

Peter Gullestad

Jens Christian Holm

Liv Holmefjord

Stein-Åge Johnsen

Lisbeth Plassa

Anne Kjos Veim